

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

X. De beneficiorum collatione & impetratione.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

phorum Columbum, virum utique dignum & plurimum
 commentandum, ac tanto negotio aptum, cum navigiis
 & hominibus ad similia instructis, non sine maximis la-
 boribus & periculis ac expensis destinasti, ut terras fir-
 mas & insulas remotas & incognitas hujusmodi, per ma-
 re, ubi haecenus navigatum non fuerat, diligenter in-
 quireret: qui tandem (divino auxilio) facta extrema di-
 ligentia in mare Oceano navigantes terras insulas remo-
 tissimas, & etiam terras firmas, quae per alios haecenus re-
 pertae non fuerant, invenerunt, in quibus quam plurimae
 gentes pacifice viventes, & ut asseritur, nudi inceden-
 tes, nec carnis vestes, inhabitantes, & ut praefati nunci-
 i vestri possunt opinari, gentes ipsae in insulis & terris
 praedictis habitantes, credunt unum Deum creatorem in
 coelis esse, ac ad fidem catholicam amplexandum, & bo-
 nis moribus imbuendum satis apti videntur, spesque ha-
 betur, quod si erudirentur, nomen Salvatoris Domini
 nostri Iesu Christi, in terris & insulis praedictis fateren-
 tur, ac praefatus Christophorus in una ex principalibus
 insulis praedictis, jam una in turri satis munita, in qua
 certos Christianos, qui secum iverant, in custodiam, & ut
 alios insulas ac terras firmas, remotas & incognitas in-
 quirent, posuit, construi & edificari fecit: in quibus
 quidem insulis & terris jam repertis aurum, aromata,
 & aliae quamplurimae res pretiosae diversi generis & di-
 versae qualitates repertiuntur, unde omnibus diligenter,
 & praesertim fidei Catholicae exaltatione & dilatione
 (prout decet catholicos Reges & Principes) consideratis,
 more progenitorum vestrorum clarae memoriae Regum,
 terras firmas & insulas praedictas, illarumque incolas &
 habitatores vobis, divina favente clementia, subijcere, &
 fidem catholicam reducere proposuisti. Nos igitur hu-
 jusmodi vestrum sanctum & laudabile propositum plu-
 rimum in Domino commendantes, accipientes, ut illud
 ad debium finem perducatur, & ipsum nomen Salvato-
 ris nostri in partibus illis inducatur, hortamur vos quam-
 plurimum in Domino, & per sacri lavacri susceptionem,
 qua mandatis Apostolicis obligati estis, & viscera miseri-
 cordiae Domini nostri Iesu Christi attendere requirimus, ut
 cum expeditionem hujusmodi omnino prosequi & ab-
 sumere proba mente orthodoxae fidei zelo intendatis,
 populos in hujusmodi insulis & terris degentes, ad Chri-
 stianam religionem suscipiendum inducere velitis & de-
 beat, nec pericula nec labores ullo unquam tempore
 vos deterreat, firma spe fiduciaque conceptis, quod De-
 us omnipotens conatus vestros feliciter prosequetur. Et
 ut tanti negotii provinciam Apostolicam gratia largitate
 donati, liberius & audacius assumatis, motu proprio, non
 ad vestram vel alterius, pro vobis super hoc nobis oblata
 petitionis instantiam, sed de nostra mera liberalitate, &
 ex certa scientia, ac de Apostolicae potestatis plenitudine,
 deterrae & detegendas versus occidentem & meridiem
 fabricando & construendo unam lineam à Polo Arctico
 scilicet Septentrione, ad Polum Antarcticum scilicet me-
 ridiem, seu terra firma, & insulae inventae & inveniendae
 sint versus Indiam, aut versus aliam quamcunque par-
 tem, quae linea distet à qualibet insularum, quae vulgari-
 ter nuncupatur, *de los Acores y cabo verde*, centum leucis
 versus occidentem & meridiem, ita quod omnes insulae,
 & terra firma reperta & repertienda, deterrae & detegendae,
 à praefata linea versus occidentem & meridiem per
 alium Regem aut Principem Christianum non fuerint ac-
 tualiter possessae usque ad diem nativitatis Domini nos-
 tri Iesu Christi proximi praeteritum, à quo incipimus
 praesens millesimum quadringentesimum nonagesimus
 tertius, quando fuerunt per nuncios & Capitaneos ve-
 stris inventae aliqua praedictarum insularum, & auctori-
 tate omnipotentis Dei, nobis in beato Petro concessa, ac
 Vicariatus Iesu Christi, qui fungimur in terris, cum omni-
 bus illarum Dominiis, civitatibus, castris, locis & villis,

juribusque & indictionibus ac pertinentiis universis, vo-
 bis, haeredibusque & successoribus vestris (Castellae &
 Legionis Regibus) in perpetuum tenore praesentium do-
 namus, concedimus & assignamus, vosque & haeredes
 ac successores praefatos illarum dominos, cum plena, li-
 bera & omnimoda potestate, auctoritate & iurisdic-
 tione, facimus, constituimus & deputamus: decernentes ni-
 hilominus per hujusmodi donationem, concessionem &
 assignationem nostram nulli Christiano Principi, quia-
 cunque praefatas insulas & terras firmas possiderit usque
 ad dictum diem Nativitatis Domini nostri Iesu Christi,
 jus quacunque, sublatum intelligi posse aut auferri debere.
 Et insuper mandamus vobis in virtute sanctae obedien-
 tiae (ut sicut poslicemini, & non dubitamus pro vestra ma-
 xima devotione & regia magnanimitate, vos esse factu-
 ros) ad terras firmas & insulas praedictas, viros probos
 & Deum timentes, doctos, peritos & expertos, ad in-
 struendum incolas & habitatores praefatos in fide catho-
 lica, & bonis moribus imbuendum destinare debeatis,
 omnem debitam diligentiam in praemissis adhibentes, ac
 quibuscunque personis, cujuscunque dignitatis, etiam
 imperialis & regalis status, gradus, ordinis vel congre-
 gationis sub excommunicationis latae sententiae poena, quam eo
 ipso, si contra fecerint, incurrant, districtius inhibemus,
 ne ad insulas & terras firmas, inventas & inveniendas,
 deterrae & detegendas, versus occidentem & meridiem,
 fabricando & construendo lineam à Polo Arctico ad Po-
 lum Antarcticum, sive terra firma & insulae inventae &
 inveniendae sint versus Indiam, aut versus aliam quam-
 cunque partem, quae linea distet à qualibet insularum,
 quae vulgari-ter nuncupatur, *de los Acores y cabo verde*,
 centum leucis versus occidentem & meridiem, ut praef-
 ferunt, pro mercibus habendis, vel quavis alia de causa
 accedere praesumant absque vestra ac haeredum & suc-
 cessorum vestrorum praedictorum licentia speciali. Non
 obstantibus constitutionibus & ordinationibus Aposto-
 licis, ceterisque contrariis quibuscunque. In illo à quo im-
 peria & dominationes ac bona cuncta procedunt confi-
 dentes, quod dirigente Domino actus vestros, si hujus-
 modi sanctum & laudabile propositum prosequamini, brevi
 tempore cum felicitate & gloria totius populi Christiani,
 vestri labores & conatus exitum felicissimum conse-
 quentur. Romae 4. Nonas Maji. 1493.

TITVLVS X.
 DE BENEFICIORVM COLLATIO-
 ne & impetratione.

Julius II. In Concilio Lateranensi.
*Beneficiorum aut dignitatum tam regularium quam secularium
 administrationem neglecta expeditione literarum Apostolicarum,
 aut illis non expeditis suscipere, fraudis est restitutori fructus
 non obnoxia.*

CAP. I.
Romani Pontificis cum inspecta providentia ad ea
 libenter intendit, per quae animarum periculis,
 Ecclesiarum & Monasteriorum dispendiis obvieu-
 tur, Cameraque Apostolicae (cui diversa impensarum o-
 nera, pro Ecclesiae Romanae statu conservando, quotidie
 incumbunt) indemnitati debite provideatur. Cupien-
 tes igitur, ne provisiones, concessionem & gratiae Aposto-
 licae sedis, & praecipue quae à nobis emanarunt, & pro
 tempore emanabunt, diu maneat in suspensio, sed per-
 fectè ad actum juxta Apostolicas constitutiones, dedu-
 cantur. Et ne Ecclesiarum, Monasteriorum, & Eccle-

a Simili, in repetitio in verb. Gratia, debita forma gratia-
 rum literi non expeditis, sub poena excommunicationis & privationis
 Ecclesiarum & beneficiorum, nemo se intromittere debet admini-
 stratione eorundem.

ni, & provisus ab eadem ecclesia causa appellationis hujusmodi dependente, non amoveatur. Et, si qui à sententia per iudicem appellationis lata duxerit appellandum, is tunc ad sedem ipsam Apostolicam appellabit. Si fecerit in præmissis omnibus & singulari actum aut attentatum fuerit, irritum decernimus, & inane.

Paulus Quartus.

Beneficii cuiusvisque impetratio, qua suppositam dolo malo in examine prodit personam, & conditione quavisque pacificatur questus aut privati iuris gratia, est falsa, est & irrita.

CAP. IV.

Fraudibus & dolis, ac heresi simoniae quantum cum Deo possumus, efficaciter occurrere volentes, Apostolica auctoritate, tenore præsentium statuimus, & ordinamus, atque decernimus, quòd de cætero omnes & singuli, qui occasione beneficiorum obtinendorum se alios esse simulaverint, & tanquam tales se in examine supposuerint, aut beneficia pro personis id ignorantibus, seu pro se, vel pro aliis cum a oblatione alicujus pensionis annua, aut pro aliis, cum spe pensionem annuam, aut alius quantumvis modicum temporale commodum ab eis consequendi, vel pro se ipsis principaliter, animo & intentione ea postmodum in favorem aliorum, etiam quantumvis idoneorum, & benemeritorum, cum simili pensione, aut commodo, aut etiam sine eo resignandi obtinere procuraverint, cuiuscunque status, gradus, ordinis & conditionis existant, etiam si Episcopali, aut alia majori dignitate ecclesiastica, vel Cardinalatus honore, seu mundana, etiam Regia, Ducali, aut Marchionati præminentia præfulgeant, excommunicationis & anathematis, ac maledictionis æternæ sententiam, à qua nisi à nobis, aut Romano Pontifice pro tempore existente, præterquam in mortis articulo constituti, absolvi nequeant, nec non privationis omnium & singulorum beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura & sine cura, secularium, & quorumvis ordinum regularium per eos in titulum, vel commendam, aut alias quomodolibet obtentorum, & inhabilitatis ad illa, & alia in posterum obtinenda poenam eo ipso absque alia desuper facienda declaratione incurrant, ita ut constituto solum summarie & extrajudicialiter, quòd ipsi contra tenores præsentium, aliquid fecerint, per curiam causarum Camera Apostolicæ generalem adiutorem, seu viceadiutorem, vel ejus locum tenentem, pro talibus, & ut tales publicari possint. Et nihilominus, sicut præfertur, obtenta provisiones, & commenda, atque dispositiones, nulla sint, irritæ & inanes, nullumque jus alicui in ipsis beneficiis vel ad illa tribuant, & ab aliis liberè impetrentur. Volumusque præfens decretum etiam quoad Monasteria monialium, & alia beneficia per moniales aut alias mulieres obtineri solita, locum habere.

Iulius Tertius.

Qui retinet aut possidet beneficia Ecclesiastica priusquam Apostolice literæ sui possessionem probetur, beneficiis illis privantur, & ad alia obtinenda perpetuo sunt inhabiles.

CAP. V.

Iulius Papa tertius, cui nuper innotuit, quòd licet alias sæcl. recor. Greg. X. b. sanciverit, quòd nullus extunc de cætero administrationem dignitatis ad quam electus esset priusquam celebrata de ipso electio confirmaretur, sub Oeconomatus vel procuratoris nomine, aut alio de novo quæsito colore in spiritualibus vel temporalibus per se vel per alium, pro parte vel in totum, gerere vel recipere, aut illis se immiscere præsumeret, o-

mnestillos, qui secus fecissent, iure si quod illis per electionem quæsitum foret decernens eo ipso privatos. Sanctiones ipsas ad inferiora beneficia Ecclesiastica quæcunque & quomodocunque qualificata amplians & extendens, hac sua perpetuo valitura constitutione statuit & ordinavit, quòd omnes & singula personæ Ecclesiasticæ, tam seculares, quàm quorumvis ordinum regulares, cuiusvis status, gradus, ordinis, vel conditionis existant, etiam si Episcopali, vel Archiepiscopali, aut Patriarchali, vel alia majori dignitate præfulgeant, quòd de cætero literis, super dispensatione retinendi beneficia per eos antequam promoveantur, aut eorum electiones confirmantur obtenta, eis per sedem eandem pro tempore concessis minime confectis, beneficia ipsa retinere, aut possessionem alicujus, seu aliquorum beneficiorum Ecclesiasticorum, cum cura vel sine cura, secularium vel quorumvis ordinum regularium, quæcunque & qualitercunque qualificatorum, eis dicta auctoritate Apostolica conferri, seu commendari, aut in eorum favorem & commodum uniri, seu alias disponi concession. literis Apostolicis super collatione, seu commenda, aut unione, seu alia dispositione hujusmodi non expeditis per se, vel per alium, seu alios ejus nomine, etiam supplicationum seu sumptorum vel transumptorum hujusmodi, aut collationum eis postmodum de ipsis beneficiis, tanquam etiam tunc certo modo in supplicatione. expresse vacantibus, ordinaria vel alia quavis auctoritate factam, prætextu, apprehendere præsumperint, aut per alios apprehensam, ratam & gratam habuerint, ipsorum beneficiorum non possessores, sed meri & nudi detentores ac violenti, & sine aliquo titulo in eis intrusi censeantur, & pro talibus habeantur & reputentur, nec fructus suos faciant, sed ad illorum restitutionem, ut præfertur, teneantur, & obligati existant, constitutiones seu dictæ cancellariæ regulæ de annali & triennali possessore in illis locum non habeant, nec eisdem detentoribus, & intrusis in aliquo suffragentur, quinimò beneficia per eos tempore promotionis suæ, aut eorum electionis, confirmationis, obtenta, literis super dispensatione ea retinendi sibi concessa non expeditis retinentes, aut possessionem beneficiorum literis Apostolicis super illis non confectis apprehendentes, seu per alios apprehensam ratam & gratam habentes, beneficia sic retenta, aut apprehensa, & omne jus, quod in illis, vel ad illa pro tempore quomodolibet habuerint, eo ipso amittant, illisque & illo privari, ac ad illa de cætero obtinenda perpetuo inhabiles, nec illa ulterius, & prætextu novi tituli aut novæ commendæ vel unionis, sed alterius dispositionis, etiam Apostolica auctoritate factæ assequi valeant, sed beneficia ipsa tanquam de jure & facto vacantia aliis conferri, seu commendari, & per quosvis tam ab eorum ordinariis collatoribus, quàm à sede prædicta liberè impetrari possint, & si beneficia ipsa litigiosa fuerint, colligantes in omni jure, & ad omne jus quod beneficia retinentibus, aut possessionem apprehendentibus hujusmodi in eisdem beneficiis, vel ad illa quomodolibet competeat, aut competere poterat, eo ipso absque aliquo juris aut hominis ministerio surrogentur & surrogati esse censeantur, ac in eorum favorem causa desuper pendens advocata, & lis extincta fuisse, & similiter esse censeantur. Quodque de cætero supplicationes, etiam manu nostra, & motu proprio signatæ, nisi habuerint clausulam, quòd eorum sola signatura sufficiat, nullam aliam quam per literarum super illis conficiend. fidem aut probationem faciant, seu præsent. nec ulla eis in aliquo alio casu fides adhibeatur aut adhiberi possit.

Leo Decimus, in Concilio Lateranensi.

Pluralitatis beneficiorum exercitissimus abusus extinguatur.

M M m m 3

^a Beneficiorum impetratio libera esse debent, & ab omni contentione aliena. Crævet. consil. 122. Natta consil. 293. mon. 2. lib. 2. Rebuffus in præxi benef. titul. quos modis beneficia acquir. num. 4. b. cavarissa. de Elib. & elib. potest. in 6.

unus regressus seu accessus ad Patriarchalem, seu metropolitanam, vel aliam cathedralem ecclesiam concedi possit. Et qui ex eisdem Cardinalibus ad praesens regressum seu accessum ad plures cathedrales Ecclesias habent, si praesentes in curia existunt, infra quindecim dies, si vero extra eam in Italia degunt, infra unum, reliqui vero in Gallia, Germania, aut Hispania commorantes, infra duos menses proxime futuros unam ecclesiam cathedralem, ad quam vigore regressus seu accessus sibi ad illam concessi, in illius eventum regredi seu accedere malint eligere & nominare, electionemque & nominationem huiusmodi manu propria subscripam, & suo munitam Senecallo, seu custodi Cancellaria Apostolicae, per eum in quinterno ipsius Cancellariae de verbo ad verbum describendam transmittere, ac postquam regressus seu accessus praedicto locus fuerit, infra unum mensem extunc computandum. si alteri ecclesiae cathedrali praesuerint, aut aliam ecclesiam cathedralem in administrationem obtinuerint, eam vel aliam ad quam regressum seu accessum habuerint in manibus Romani Pontificis pro tempore existentis, absque ulteriori sibi desuper concedendo regressu vel accessu, ne haereditariam possessionem ipsius ecclesiae usurpare vellediderint, realiter & cum effectu dimittere omnino debeant: quod si non dimiserint, ambae ecclesiae ipso vacent, & utriusque earum de praeside idoneo per ipsum Romanorum Pontificem provideri possit. Revocans, cassans, & annullans exnunc omnes & singulos regressus & accessus ipsi Cardinalibus ad quamcunque, praeterquam per eos, ut praefertur, eligendam & nominandam cathedralem ecclesiam, sub quibuscunque tenoribus & formis, ac cum quibusvis efficacissimis, etiam motus proprii, & certa scientia, ac plenitudinis potestatis clausulis, irritantibusque, & aliis decretis quomodolibet concessis, ac decernens exnunc irritum & inane, quicquid illorum praeterit contra praemissa scienter vel ignoranter contigerit attentari. Et licet decretum ipsum per infra scriptum Secretarium nostrum eisdem Cardinalibus alta & intelligibili voce indictio consistorio lectum & publicatum fuerit, quia tamen postmodum recognovimus per illud inconvenientibus, quae occasione regressuum & accessuum huiusmodi contingunt, praesertim in eo, quod facultatem tribuunt possessionem, seu quasi, regiminis & administrationis ecclesiarum sub ipsi regressibus comprehendarum propria auctoritate apprehendendi, plene provisum non esse, cum sepius possessionem huiusmodi etiam inficio Romano Pontifice, ad quem ecclesiarum omnium universalis pertinet cura, apprehendant. Nos inconvenientibus praedictis occurrere, & decretum nostrum quoad hoc ampliare volentes, statuimus, decernimus, & ordinamus, quod nullus Cardinalis de cetero vigore cuiusvis regressus seu accessus ei ad quamcunque cathedralem seu metropolitanam, vel patriarchalem ecclesiam quomodolibet concessi, etiam si id sibi ex tenore ipsius regressus seu accessus libere permittatur, possessionem, seu quasi, regiminis & administrationis eisdem ecclesiae absque expressa nostra, seu pro tempore existentis Romani Pontificis licentia in scriptis obtenta, apprehendere praesumat.

Pius Quartus.

Beneficia in confidentiam, hoc est, certa simoniaca pravitatis spei collata quibusdam, aut ipso iure incaperebus, vel nondum ad huc nati, vacant, eorumque dispositio sedis Apostolicae reservatur.

CAP. IX.

O mnes & singulas Ecclesias, etiam metropolitanas, & alias cathedrales, & monasteria, etiam consistorialia, prioratus, praeposituras, praeposituras, dignitates etiam majores, & principales, etiam conventuales, per-

sonatus, administrationes, & officia, caeteraque beneficia Ecclesiastica, cum cura & sine cura, secularia & quorumvis ordinum regularia, etiam de iure patronatus, etiam laicorum, etiam nobilium & illustrium, etiam ex fundatione & donatione existentia, per eisdem Romanae Ecclesiae etiam Episcopos, Cardinales, & quoscunque alios, etiam Patriarchas, Archiepiscopos, & alios Episcopos, ac etiam eisdem Camera clericos in titulum, commendam, vel administrationem, aut alias, confidentiam, iure prohibitam, cuiusvis personae, ut praefertur, contemplatione vel intuitu, quovis modo recepta, illorum liberam collationem & dispositionem nobis & sedi Apostolicae harum serie reservantes, ipso iure a die receptionis eorundem vacavisse, & vacare, ac fructuum & pensionum reservationes, ac facultates transferendi, & collationis beneficiorum concessionem, eis ut praemittitur factas, ac regressus, sive accessus, & ingressus concessos huiusmodi cessasse, & cessare, ac extinctos esse. Et eosdem Cardinales, seu quovis alios, a prima die receptionis beneficiorum huiusmodi, citra fructus, redditus, & proventus earundem Ecclesiarum, monasteriorum, dignitatum, & aliorum beneficiorum, ac pensiones praedictas indebitè percipere, suosque facere non potuisse, neque debuisse, sed illos omnes & singulos ad Camera eandem devolutos fuisse, & esse, illique deberi, ac ipsos Cardinales, & alios, ad quorum manus quomodolibet pervenerunt, & eorum haeredes ad integram illorum restitutionem in utroque foro teneri, & ad id opportunis iuris remediis compelli debere, auctoritate Apostolica, tenore praesentium decernimus & declaramus. Et insuper universis & singulis tam eisdem Rom. Ecclesiae Cardinalibus, etiam Episcopis, quam Praelatis, & clericis, & aliis praedictis, praesentibus & futuris, ne deinceps ullo unquam tempore aliquas Ecclesias, monasteria, dignitates, vel alia beneficia, etiam de dicto iure patronatus uti praefertur existentia, aut fructus vel pensiones, aut regressus seu excessus in confidentiam praedictam, aut ad effectum reservationum huiusmodi sibi postmodum cedentibus procurandum, recipere praesument, Cardinalibus videlicet & aliis Praelatis huiusmodi, in virtute sanctae obedientiae, & sub interdicti ingressus Ecclesiae, reliquis vero sub majoris excommunicationis latae sententiae poena, per contrafacientes eo ipso incurrenda, a qua nisi a nobis, aut Romano Pontifice pro tempore existente, praeterquam in mortis articulo constituti, absolvi nequeant, districtius inhibebimus.

Pius Quintus.

Causae beneficiorum in confidentiam collatorum, sedis Apostolicae discutienda reservantur.

CAP. X.

A daures nostras non sine animi nostri displicentia pervenit, ut nonnulli factos canones parvipendentes non vereantur in animatum suarum perniciem Ecclesias etiam cathedrales, & metropolitanas, monasteria, prioratus, & alia beneficia secularia & regularia, in confidentiam, quam simoniacam pravitatem sapere non ignorant, acceptare, & retinere. seu illa in vim regressuum sive accessuum & ingressuum sic, eis concessorum, & effectum, ut ajant, sortirentur consequi & habere velle. Nos, qui post nostram ad summi Apostolatus apicem divina favente clementia assumptionem inter alias nobis imminentes curas hoc praecipue & maxime cordi habuimus, prout habemus, huiusmodi confidentias de medio tollere, & in sua pertinacia circa huiusmodi Ecclesiarum, monasteriorum, & beneficiorum retentionem, seu assentionem, persistentes, nisi respiciant, debitis nobis visis poenis plectere, ac unicuique prout ex nostro universali & pastoralis officio tenemur, in

MMm

his iustitiam ministrare, & ne abusus, vel potius delictum huiusmodi ulterius fidelium animas illaqueatas tenendo progrediatur, omni debito, & celeri remedio providere volentes: Motu simili, &c. ac ex nostra certa scientia, & de Apostolica potestate plenitudine praevisum omnium cognitionem, & literarum praedictarum executionem nobis, & successoribus nostris Romanis Pontificibus canonice intrantibus reservantes. Prout harum serie reservamus: omnes & singulas confidentiarum huiusmodi contra quoscunque, etiam ejusdem S.R.E. Cardinales, Archiepiscopos, Episcopos & alios quoscunque coram quibuscunque iudicibus, etiam ad hoc specialiter delegatis, etiam sacri Palatii Apostolici causarum auditoribus, ac S.R.E. Cardinalibus motas, & pendentes, in eisdem statu, & terminis, in quibus reperuntur, ac etiam alias quascunque similibus confidentiarum causarum contra praedictos, & alios quoscunque de cetero movendas, seu ad nos quomodolibet deferendas per nos summariè, simpliciter, & de plano, sine strepitu & figura iudicii sola facti veritate inspecta, etià per viam inquisitionis, seu ex nostro officio, aut aliàs nobis expedire videbitur procedendo, audiendas, cognoscendas, decidendas, sineque debito terminandas, & totaliter exequendas ad nos advocamus, decisionique & terminationi per nos super illis faciendae appellatione quacunque etiam aliàs de jure admissibili rejecta, & postposita, standum, ac acquiescendum, & omnino parendum, & obediendum fore statuimus, sicque mentis, & voluntatis nostrae incommutabilis effectum, decernimus, & declaramus. Certificantes prout certificamus, & attestamus omnibus, & singulis praedictis in ipsis causis eos in eorum praesentis iudicibus, & aliis, quae coram nobis dicere & allegare, seu praetendere voluerint audiendo, iustitiam, ut par est, nos ministrare paratos existere.

Idem.

Retinentium beneficia in confidentiam delegitur abusus, & exiungitur pena sanctorum metra.

CAP. XI.

Frequentius plurimum querelis pridem conceitati, quod iudices in causis confidentiarum expediendis remissiores essent, omnes & singulas causas ipsas ubicunque, & inter quoscunque motas ad nos advocavimus, ac omnimodam huiusmodi causarum praesentium & futurarum, rerumque omnium ex ipsis resultantium cognitionem nobis & successoribus nostris reservavimus, & super quibusdam coram nobis processum fuisset, variis inde, nec levibus conjecturis intelleximus, vitium quidem confidentiae occultè irrepisse, sed plerisque causis praesumptiones & conjecturas, quae ad illud probandum deducuntur, minime sufficere, ejusque rei causam plurimos, qui ante literarum praedictarum editionem huiusmodi confidentias exercebant, ubi cognoverunt obstructam veritatem propter difficultates probandi in iudiciis confidentias ipsas, contempta constitutione praedicta, ecclesias, monasteria, & beneficia sic recepta, ut prius retinere, alios fructus ad similia & graviora fidentius commoveri. Multi enim ipsa beneficia jure retinere nequebant, alii ne cogantur ad sacros ordines, ad residentiam, ad incedendum habitu clericali, ut ad bellum proficiscantur, ut inimicos occidant, alii ut alieno nomine lites agant, aut defendant, alii propter crimina incapaces, quidam ut purgato delicto, vel absolutione consecuta illa repetant, eadem in alios deponunt, & in plerisque fructus ipsorum aut eis ministrantur, aut quibus ipsi statuunt, saepe laicis, & inhabilibus, plerique vel senes, vel infirmi, ut beneficia in domibus suis perpetuent, illa renunciant & renunciant in alios, qui vel profanam familiam cedentium de

fructibus ecclesiasticis alant, vel illa etiam in fructibus, aut nascituris asserent, factò interduum curiam retrocessionis, cum reservatione fructuum, aut aliorum rerum, aut accessu, praesertim ab illis qui praedictarum iurium camerae Apostolice sunt immunes, alii sui nepotes, aut alii beneficiis ecclesiasticis onusti, aut ecclesiastico ordini sese mancipare recusantes, aut nec illi beneficia ecclesiastica alios conferenda procurant, nisi illis postmodum ad libitum suum disponant, nisi etiam percipientes illorum. Ad haec plerique omnes, & alii collatores, ac etiam patroni laici curiae, quaedam beneficia, ut fructus, seu pensiones capiant eisdem, aliisve faciant ministrari. Alia item per modum iurisdictionis admittuntur, quibus immaculatam curiarum puritas impie violatur, disciplina ecclesiarum nervus dirumpitur, & imminens patitur curiarum marum. Quare nos volentes periculosam salutarum ecclesiarum novi iuris subsidio cohibere, praedictum modum statuimus, ut si quis quoscunque, auctoritate ecclesiarum vel monasteriorum, aut aliis beneficiis ecclesiasticis qualescunque, ex resignatione, vel cessione casuali, pensionis simpliciter, aut cum circuitu retrocessionis, cum accessu, vel accessu, etiam sola mixtione intermixta, vel perit, ut illa vel illud etiam in evenum regressus, vel accessus, eidem dimittenti vel alteri postea conferatur, aut illius fructus, vel eorum pars alii vel aliis conferatur, vel pensiones solvantur ex eisdem, haec cessiones, cessiones, idem si ordinarius, vel alius collator commiserit antehac, aut conferat in futurum beneficiis ecclesiasticis quovis modo vacans, ea conditione, ut expressa, ut postea in alterum pro arbitrio collatorum, alterius quoscunque, contra iuris communis dispositionem disponatur, sive ut de eo provisus, fructus illius partem aut utilitatem vel libitum conferatur vel accedat, aut alterius reinquirat, & reinquirat, si postea illi vel illis, quem vel quos idem collator, aut collator alius per se vel alium scripto aut verbo iustitiae significaverit, persolvat, & pariter si à patrono commiserit alteri presentatori, seu electori commiserit, non commiserit id fieri. Ad haec si clericus praedictae Camerae, aut Curialis, aut alius à solutione iurium ipsius Camerae, vel Curiae Cancellariae Apostolicae exemptus, post resignationem vel cessionem alicujus extranei, de ecclesia, monasterio, vel alio beneficio ecclesiastico in se, Apud nos vel alia auctoritate factam & solemnem, aliam vel illam etiam confectis literis Apostolicis, & possessione appropinquata interjecto, veluti duorum aut eorum mensuram retrocesserit, aut retrocedat in futurum, & ex illa retrocesserit, aut retrocedat in futurum, seu monasterium, vel cessione fructus ecclesiae, seu monasterii, aut beneficii, vel eorum pars, seu pensio, seu quod aliud super illis retrocesserit, seu accessus, & regressus vel illam vel illud, ipsi clerico, vel Curiali, aut alii temporali fuerit concessus. Postremo si quis curiae aliquo abfuerit concessus, aut eum quo super irregularitate dispensatum est, denno receperit quacunque auctoritate ecclesiarum, vel alio beneficio ecclesiastico, aut contractum ante vel post commissum delictum, aut contractum irregularitatem dimiserit, in quibus horum calum irregularitatem praedictis comprehendantur, ac in illis speciatim expressis fuerint, licet ipsi iuris confidentiae crimen aliam tantum partis conscientia sit admissum.

Idem.

Confidentiarum casus, conjecturae, & praesumptiones legitime in talium abusuam rei promissasdam fuerint.

CAP. XII.

Ad probandum planè confidentiarum abusuam item alias etiam haec praesumptiones & conjecturae habentur legitime, videlicet, si quis post cessam ab se esse

siam, vel monasterium, aut beneficium, & publicam resignationem, seu cessionem, captamque a successore possessionem sese in illa, vel illo, seu rebus illius, per se vel alium, seu alios de facto ingressis, aut fructus percepserit, aut quicumque successor illi, vel ejus propinquos ipsos, aut partem aliquam remiserit eorumdem, si recipientes beneficium constitutum dimittentem, vel ejus parentes, aut propinquos procuratores ad percipiendum, vel locandum fructibus perceptis, aut percipiendis donationem fecerit. Si vel sola procuratoris depositione, vel libris rationalibus mensurorum ex parte dimittentis, expeditio que personam recipientis concernit, prosecuta sit, simulque expensis pro ea necessaria ab illo facta fuerint. Denique si quis pro concessione alicui facta, quacunq; auctoritate de beneficio ecclesiastico per se, vel alium, seu alios intercesserit, vel aliam in negotio concessionis sese immiscuerit quoquo modo, deinde aliquid de fructibus talis beneficii de facto, etiam per manus professoris, ac etiam simplicis donationis titulo percipit, seu de illo postmodum ad voluntatem intercessoris fuerit dispositum quodcumque. Testes autem de quaq; singularibus singulas probare a valeant presumptiones, & conjecturas, pluresque hujusmodi presumptiones & conjecturas plenam probationem faciant in predictis. Ceterum criminosis, & ceteri omnes, qui ad perhibendum in casibus simoniae testimonium recipi solent, ad predicta omnia admittantur.

Idem.

Confidentia criminis rei, arcetur ab omni dignitate & beneficio Ecclesiastica jure, & excommunicationis sententia vincuntur.

CAP. XIII.

NE quis vana fiducia fretus non intendendi contra se iudicii in crimine confidentia beneficiorum perferret, utq; hoc malum gravioris censura stimulo ulque eaque prohibeatur, omnes & singulos, qui huc utque ecclesias, monasteria, beneficia, fructus, pensiones, alias res, intercedente hoc confidentia vitio receperunt, ac retinent, nisi statim ad se reverti, & respicientes ceteri dimissione sibi prospexerint, & quicquid tale admiserint in futurum, etiam omnibus & singulis aliis ecclesiis, Monasteriis, dignitatibus, administrationibus, officiis, & beneficiis obtentis, quae pariter sub dicta reservatione comprehenduntur volumus, necnon fructibus, pensionibus, & aliis rebus Ecclesiasticis, ac etiam Romanae Curiae, & aliis officiis temporalibus presentium auctoritate privamus, & ad futura inhabet decernimus, & in juris subfidium excommunicationis sententia innodamus, a qua nullus, nisi in mortis articulo constitutus, ab alio quam a Romano Pontifice, ab solutionis beneficium valeat obtinere. Nos enim advocacione causarum hujusmodi, & reservatione cognitionis illarum, reumque omnium inde emergentium, nobis, & predictis successoribus ut praedictum est facta, causis illis duntaxat exceptis, quae jam coram nobis pendere noscuntur, ac etiam iis quas ratione ecclesiarum, & monasteriorum, quorum dispositio in consistorio fieri consuevit, aut debet, itaque contra ordinarios, collatores, Episcopos, & alios superiores praelatos, etiam Cardinales haberi contigerit, uti jam aliis nostris literis statutum est, audiendis, decidendis, & terminandis, harum serie prorsus relaxata, decernimus: ita deinceps quoscumque iudices ordinarios & delegatos etiam causarum palatii Apostolici auditores, ac praedictae Romanae Ecclesiae Cardinales subblata eis, & ipsorum cuiuscumque quavis aliter iudicandi & interpre-

a Singulare testimonium quod hoc loco Pont. approb. regulariter aliam non probat. c. nihilominus. Et ubi gl. q. p. Et in c. tam literis. de test. Anchar. in consil. 266. Hippolyt. in praedict. in s. diligenter. Felin. in c. licet. de test. Cur. in cons. 266. vol. 3. Alexan. cons. 3. vol. 7. Jus. in repet. l. autem mendi. ff. de iure iur.

tandi facultate, & auctoritate, ubi que iudicari, interpretari & diffiniri debere, necnon irritum & inane quicquid secus in praedictis per quoscumque, quavis auctoritate, scienter vel ignoranter, contigerit attentari. Quocirca omnibus locorum ordinariis districtius injungimus, ut in suis quisque Ecclesiis, civitatibus, diocesis, & locis etiam exemptis, ad praedicta studiose attendant, & quatenus illis relaxavimus, in delinquentes severe animadvertant, si divinae majestatis iudicium, dictaque sedis censuram voluerint evitare. In ceteris vero causis & negotiis (nobis & praedictis successoribus exceptis) eosdem locorum ordinarios presentium auctoritate delegamus, ut gratia & favore postpositis, pro se quisque, cum venerit usus, contra praedictos omnes sub ipsa exceptione comprehensos diligenter inquirent, suoque inquisitiones omnes sigillo obfirmatas, ad praedictam sedem quamprimum transferant, ut nos & praedicti successores in causis hujusmodi procedentes, quod iustum fuerit, decernamus.

Idem.

Coadjutoria tolluntur, prohibeturq; ne his expeditiones Camerae Apostolicae suffragentur.

CAP. XIV.

Romani Pontificis providentia circumspicere nonnumquam gesta per praedecessores suos rationabilibus & honestis suadentibus causis moderatur & revocat, prout id ecclesiarum indemnitati conspici in Domino expedit. Hinc est, quod nos volentes omnem hereditariam a beneficiorum ecclesiasticorum successorem de ecclesia Dei tollere, ac libertati beneficiorum hujusmodi providere, & ut de persona magis utili & idonea, prout requiritur, facilius providere valeat, omnes & singulos regressus, accessus, etiam eventuales, aut penales, ac coadjutorias etiam de consensu, aurallas quomodolibet sub quibuscumq; tenoribus, & formis, ac cum quibusvis efficacissimis, etiam motu proprio, & ex certa scientia ac de Apostolica potestate plenitudine, clausulis irritantibus, & aliis decretis quomodolibet per quosvis Romanos Pontifices praedecessores nostros, ad beneficia ecclesiastica, cum cura & sine cura, secularia, & quorumvis ordinum regularia, etiam si secularia, canonica, & praebendae, dignitates, personatus, administrationes, vel officia in cathedralibus, etiam metropolitansibus aut collegiatis ecclesiis, & dignitates ipsae in cathedralibus etiam metropolitansibus post Pontificales majores, seu collegiatis ecclesiis hujusmodi principales regularia, vero beneficia hujusmodi, monasteria etiam consistorialia, prioratus, praepositurae, dignitates etiam conventuales, personatus, administrationes, vel officia etiam claustralia, ac hospitalia, praepositoria etiam hospitalis sancti Ioannis Hierosolymitani, etiam quae univrsi aliarum militiarum quibusvis personis cuiuscumque status, gradus, ordinis, & conditionis existentibus, etiam Episcopali, Archiepiscopali, Patriarchali dignitate, aut Cardinalatus honore possidentibus concessos, super quibus literae Apostolicae integraliter haec tenore expedit non fuerunt, etiam si in plumbaria nostra aut penes summatores nostrum reperiantur. Motu proprio, & ex certa nostra scientia, ac de Apostolica potestate plenitudine, auctoritate Apostolica tenore presentium revocamus, cassamus, abolemus. Mandantes dilectis filiis nostris Vicecancellario, & dicto Summatori, ceterisque officialibus tam Cancellariae Apostolicae, quam Camerae nostrae ad quos spectat, in virtute sanctae obedientiae, & sub indignationis nostrae poena, ne in futurum super dictis gratiis, accessibus, regressibus, & ingressibus, necnon coadjutoriarum literas expediant aut relaxent. Roma prid. Id. Septembr. 1577.

a Concil. Trident. praed. sess. 25. cap. 7. M M M M 5

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Paulus Tertius.

Beneficiorum impetrationes vacantium vera rei totius narratione expediri debent, ne invalida ac irrita habeantur.

CAP. XV.

Attendentes malitiam hominum non esse indulgendam, sed potius obviandum, volumus quod de cetero impetrantes beneficia a ecclesiastica cujuscunque qualitatis, per privationem & amotionem vel alias propter commissam, excessus, & crimina vacantia vel vacatura, in supplicatione desuper porrecta excessus & crimina ipsa ac eorum qualitates, necnon modos & causas tales, ex quibus de jure privatio incurra aut facienda censetur, & similiter impetrantes etiam per modum devolutionis beneficia, tanquam certo modo vacantia, & ab aliis etiam non sentio confectis, nec infirmitate aut impedimento detentis, tanquam nullo seu minus canonico titulo possessa, modum vacationis illorum in supplicatione desuper porrecta specificè & determinatè ac dispositivè exprimere teneantur, & antequam decretum citationis à iudice, cur causa commissa fuerit per se vel procuratorem eorum petant, eorumque juramentum, quod credunt ea, quæ sic expresserunt, vera esse, & posse ea probare corporaliter præstare, & deinde excessus & crimina aut modum vacationis hujusmodi proponere, & deducere, & intra octo dies observationem termini ad articulandum, per eum vel per procuratorem suum, suo ordine & loco, ita quod si ipse terminus sic non servetur, dicti octo dies, post observationem termini, secundo loco servati, quicunque is fuerit, currissè censeatur, factam immediate sequentes probare, necnon extrinsecus infra annum similiter à die impetrationis eorum computandum, causam contra eisdem possessores, utique ad diffinitivam sententiam prolationem inclusive prosequi debeant, & teneantur.

Quodque impetrationes de beneficio tanquam per privationem, & amotionem, vel alias propter commissam, excessus, & crimina vacantibus, vel vacaturis, absque causa seu causarum privationis & amotionis, aut excessuum & criminum vacationem hujusmodi causantium, necnon tanquam de certo modo vacantibus, etiam per modum devolutionis, absque modi vacationis specificæ expressione, etiam prætextu quarumcunque clausularum quomodolibet implicitarum, & quantumcunque prægnantium, etiam quod causa, & excessus, ac crimina, necnon modi vacationum hujusmodi in literis expressis habeantur, vel etiam dispositivè exprimi possint disponentium in supplicationibus insertarum eisdem impetrantibus nullatenus suffragentur, & quæcunque surrogationes per ipsos impetrantes de beneficiis, quæ etiam eam hujusmodi expressione impetraverint, tanquam litigiosis, in iure, vel ad ius eorum quos hujusmodi excessus & crimina perpetrasse, aut quos beneficiis per devolutionem, aut alias, certo modo vacasse narraverint, à sede Apostolica, vel legatis ejus quomodolibet impetranda, seu etiam motu proprio concedende, nisi quod impetrantes excessus & crimina, aut modum vacationis hujusmodi intra dictos dies observationem dicti termini ad articulandum factam, quoad excludendos post dictos dies ipsos impetrantes approbatione excessuum seu criminum, aut modi vacationis prædictorum nihil operari volumus contra possessores beneficiorum, quæ impetraverint, probaverint, etiam si alia excessus & crimina privatione aut privationis declaratione digna,

^a Beneficium impetratio canonica, & qua ab omni obreptione & surreptione aliena est, exprimit qualitatem vacationis, ut si vacat per obitum vel per resignationem. gloss. in Clement. 1. in verbo, quantum. de præben. Ioan. And. & Gemm. in c. susceptum. de rescript. in 6. lapsu. alleg. 6. col. 2. Felin. in cap. in nostra. num. 27. de rescript. Rot. decr. 10. de rescript. in novu. Ioan. de Selya. tract. de benefic. parte. 3. q. 11. 20.

etiam ante lapsum dictorum octo dierum probaverint, nullius sint roboris vel momenti.

Quodque surrogationes hujusmodi, si in contrarium hujusmodi impetrationes fuerint, in iure propter defectum suscepto, quod post executionem citationis, necnon per dictum factæ, etiam si de dictorum citationum necnon aliter non apparuerit, propterea attentantur peribent, defuncti fuerint, etiam si senes, aut valetudinis seu impediti, ut præfertur, non extiterint, aut contra quos hujusmodi impetrationes fuerint, morbo lenta decesserint, licet nullum penitus argumentum nulla conjectura habita fuerit, quod colligantur interit, aut de tali morte culpabilis, seu confessa fuerint, cum non habeant. Et si post lapsum dicti anni, etiam eo durante, & istis octo diebus post dictum terminum articulandum, absque probatione prædictarum causarum seu criminum aut modi vacationis per ipsos impetrantes, vel eorum procuratores observationem contingat possessores dictorum beneficiorum, seu aliquos ex eis decedere, aut eorum beneficia surreptione, vel ex causa permutationis, aut alias quomodolibet, in Romana Curia, vel extra eam, vacare non cessant, propterea beneficia ipsa litigiosa, de hujusmodi beneficiis sic vacantibus provideri, & alias libere disponi possint in omnibus & per omnia, ac si contra dictos possessores aliquis modo præmissis mora non esset. Et nihilominus impetrantes prædicti ad ambitum beneficiorum hujusmodi obtinenda censeantur perpetuo inhabiles, non vexate parti omnia damna, interesse, & expensæ persolvere teneantur, ac omnibus & singulis beneficiis ecclesiasticis, per eosdem impetrantes obreptione termino suspensos invenerint. Quibus, si in eorum temeritate injecerint, ipso iure privati sint, ac calumniosè de perjurio, iuxta canonicas sanctiones, puniantur. Decernens novas provisiones super impetrationibus prædictis pro tempore, etiam antequam quædam dies elapsi fuerint, iis in quorum favorem emanant, in fraudem hujusmodi constitutionis non suffragari. Et si iis qui impetrationes modo prædictas fecerint, beneficia sic impetrata resignaverint, quando obierint, hereditant illis, quibus de beneficiis hujusmodi per resignationem de eis factam & admittam provisionem factam, presentem constitutioni subjacere, & in eisdem statu in quo dictis resignantibus tempore hujusmodi resignationum fuerint, quoad hoc censeari & esse.

TITVLVS II DE RESERVATIONIBVS.

Paulus II.

Beneficia sedi Apostolicæ reservata quæ nisi vacent & vacatura, semper manent assèta, & summi iurisdictioni subdita.

CAP. I.

Quoniam nonnulli Romani & Pontifices per diversorum constitutiones, quas suo tempore eduxerunt, exat durare voluerunt, quæcunque beneficiorum ecclesiastica quæ sui & sanctæ Romanæ Ecclesiæ vicerunt, & tunc existentium Cardinalium familiares, commensales obtinebant, & in posterum obreptionem per obitum Cardinalium eorundem vel alias recessibus necnon quæ etiam fructuum & proventuum Curie Apostolicæ debitorum collectores, & qui ipsorum predecessorum temporibus suis officiis exercebant, aut collectores durante eorum officiis obtinebant, ac in

^a Hæc constitutio eadem est, quæ habetur in decretis Gregor. 1. de Romano. de concess. præben. quibus

